

AZƏRBAYCAN KƏND QADINLARI ASSOSİASIYASI

2021- ci ildə görülmüş işlərə dair

HESABAT

I Kənd Qadınlarının Rəqəmsal Gücləndirilməsi Kampaniyası

Assosiasiya Qadın İnkişaf və Müəssisə Qruplarının Milli Şəbəkəsi olmaqla indiyə qədər bir çox layihələr reallaşdırıb, lakin pandemiya vaxtı biz tam əminliklə bu qənaətə gəldik ki, kənd qadınlarının həyatını dəyişmək və asanlaşdırmaq üçün ən vacib addım onların rəqəmsal bacarıqlarının artırılması və rəqəmsal resurslara çıxışının təmin olunmasıdır. Biz bu məqsədlə Kənd Qadınlarının Rəqəmsal Gücləndirilməsi Kampaniyasına başladırıq.

İlk olaraq 2021 Yanvar ayında Assosiasiyanın Amerikadakı Advisor- i Tara Şarafudeen bizim müraciətimizi nəzərə alıb T-Mobile Şirkətindən mobil telefonların əldə edilməsini təşkil etdi. 84 işlənməmiş amma köhnə model, əsasən də satış mağazalarından geri gətirilmiş Galaxy S7 telefonlar Amerikadakı Azərbaycan Səfirliyinin öz kuryer reysi ilə ölkəyə - Xarici İşlər Nazirliyinə göndərildi. Xarici İşlər Nazirliyi, Nazirlər Kabineti, Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyi, Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi və Qadın Komitəsi arasında gedən yazışmalar, razılıq və s əsasında ianə edilmiş telefonlar nəhayət ki, May ayının əvvəllərində Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyi tərəfindən pulsuz olaraq qeydiyyatla alındı.

Bir il davam edəcək bu kampaniyanın ilk tədbiri olaraq 3 İyunda Qaxda 22 rayondan qoşulan kənd qadınlarının iştirakı ilə Start Seminarı keçirildi. Seminara hazırlıq vaxtı biz bu kampaniyaya qoşulmaq üçün bir neçə təşkilatlara müraciət etdik:

KOBİA tədbirə sinxron tərcümə töhfə etməklə bu kampaniyaya qoşulduğunu və bu əməkdaşlığı agentliyin təşkilatı olan KOBİKA (Kiçik və Orta Biznes Subyektləri və Klublar Assosiasiyası – Nigar xanım) vasitəsi ilə davam etdirəcəyini bildirdi.

FAO Azərbaycan – Start Seminarına qatılaraq kənd qadınlarına 6 laptop hədiyyə etdi.

II Goranboy və Bərdə rayonlarında Tərəvəz becərilməsi ilə məşğul olan fermerlərlə yerinə yetirilmiş işlər:

Tərəvəz bitkisi insan qidasının əsasını təşkil etməklə həyat üçün vacib olan qida elementlərini, vitaminləri, karbohidratları, yağlar, zülalları özündə toplayan vacib bitkidir. İnsan il ərzində fizioloji norma olaraq 145-160 kq tərəvəz istehlak etməlidir. Azərbaycanın torpaq – iqlim şəraiti tərəvəz bitkilərinin il boyu açıq şəraitdə becərilmə imkanına malikdir. Gəncə-Qazax və Qarabağ bölgəsi respublikada tərəvəz becərilməsinə görə daha geniş imkanları vardır. Bu baxımdan Almaniyanın GİZ təşkilatının dəstəyi ilə Goranboy və Bərdə rayonlarında tərəvəz becərən fermer qrupunun fəaliyyətinin genişləndirilməsi insanların tərəvəzə olan ehtiyacının ödənilməsində xüsusi əhəmiyyətə malikdir. Bölgələrin tarixi şəraiti, insanların bu sahəyə marağı, təcrübəsi bu ərazilərdə müxtəlif çeşidli biznes yönümlü tərəvəz becərilməsinə imkan verir. Qloballaşan dünyada artıq ənənəvi becərmədən yeni daha mütərəqqi becərmə

texnologiyalarından istifadəyə üstünlük verilməlidir. Azərbaycanda 1 milyon tondan çox tərəvəz istehsal olunsa da bu hələ ehtiyacları tam ödəyə bilmir.

1. Goranboy rayonu Faxralı kəndi. Kənd rayonun şimali-şərq hissəsində Bakı – Qazax yolundan 8 km məsafədə düzən sahədə yerləşir. Kəndin əsas bitkiçilik iqtisadiyyatı taxılçılıq, yonca, pambıqçılıq və qismən tərəvəzçilikdir. Tərəvəz bitkilərinin əkinini ilə fermerlər maraqlı olsalar da yaz-yay aylarında su çatışmazlığına görə becərilmir. Əkilən tərəvəzlər isə yalnız ailənin ehtiyaclarını qismən ödəyir. Seçilmiş qrupun əsas məşğuliyyəti qeyri – tərəvəz bitkiləri olduğu və fermerlərin şəraitdən asılı olaraq bu sahəyə üstünlük verdiklərinə və nəticələrin gələcəkdə uğursuz olacağını nəzərə alaraq həmin qrupun fəaliyyətinin dayandırılması məqsəduyğun hesab olunmuşdur. Onlarla aparılan söhbətlərdən aydın oldu ki, kənddə olan bu günkü şəraitdə tərəvəz becərilməsi çətin və risqlidir.

2. Goranboy rayonu Boluslu kəndi – Kənd rayonun cənubi-şərq hissəsində Bakı-Qazax yolunun 3 kilometrliyində, rayondan 12 km məsafədə olmaqla əkin üçün əlverişli ərazidə yerləşir. Seçilmiş qrup üzvləri 3 nəfər kişi, 6 nəfər qadın olmaqla tərəvəzçiliklə məşğul olan təcrübəli fermerlərdir. Qrup üzvlərinin hər birinin biznes məqsədi ilə tərəvəz becərmək üçün əkin sahələri vardır. Fermerlər bu sahəyə maraqlı olmaqla yanaşı müəyyən ənənəvi tərəvəz becərmə təcrübəsinə də malikdirlər. Qrup üzvləri yeni əkin texnologiyalarına da maraqlıdırlar. Maddi imkanlarının az olması, bu sahədə məlumatlarının olmaması, materialların bahalıqı yeni suvarma sistemindən istifadə etməyə mane olan səbəblərdəndir. Fermerlərin becərmədə üzləşdiyi ən böyük problemlərdən biri və əsası aqronom məsləhət xidmətinin olmamasıdır. Sorğu zamanı aydın olur ki, becərmə ilə əlaqədar lazım olan məsləhəti toxum-dərman satanlardan və yaxud qonşulardan alırlar. Nəzərə alsaq ki, məsləhət aldıkları bu insanların əksəriyyəti mütəxəssis deyillər. Nəticədə ziyan fermerə dəyir.

11.06.2021 – ci il tarixdə qrup üzvləri ilə görüşüb onlarla söhbət edərək layihənin onlara göstərə biləcəyi xidmətlər haqqında ətraflı məlumat verdim. Sonra onların müəyyən suallar əsasında problemlərini aydınlaşdırdım. Problemlərin əsasında aqronom məsləhət xidməti, maarifləndirmə, xəstəlik və zərərvericilərlə mübarizə və su çatışmazlığı durur.

13.06.2021 ci il tarixdə fermerlərin tərəvəz becərmədə problemlərinin tam üzə çıxarılması məqsədi ilə xüsusi sorğu forması hazırlanmış və sorğu keçirilmişdir. Sorğu zamanı aydın olur ki, tərəvəz becərən fermerlərimiz heç də yüksək məhsul əldə etmirlər. Onlar aqrotexniki tədbirləri nə vaxt necə icra etmə mexanizmini bilmirlər. Təlim keçiləndən sonar onlarda müəyyən müsbət yanaşmanın olduğu, özləri tərəfindən həqiqətən də çox şeydən məlumatsız olduqlarını təsdiqlədilər. Sorğunun nəticələri analiz edilərək onların təklifləri də nəzərə alınmaqla hesabatə əlavə olunmuşdur.

3 Goranboy rayonu Boluslu kəndi

Şahbazov İslam - istifadəsində 4.50 ha ümumi torpaq sahəsi var. Bu torpağın 21.50 ha şəxsi pay torpağı, 3 ha isə icarəyə götürdüyü torpaqdır. Bu torpağın 0.30 ha biznes məqsədilə bibər əkinini altında, qalan torpaq da isə müxtəlif qeyri-tərəvəz bitkiləri əkilir. Fermerin tərəvəz əkinçiliyi üzrə təcrübəsinin olmasına və onun bu sahənin artırılmasında maraqlı olmasına baxmayaraq kəndin müəyyən problemləri bu inkişafa

mane olur.Becərmədə məsləhəti toxum dərman satandan alır.Bu kimi məsləhətin səmərəliliyi az olur. Yay vaxtı su çatışmır.Tərəvəz becərmək üçün kifayət qədər əkin sahəsi olsa da suyun çatışmazlığından, yeni becərmə üsullarından istifadə edə bilməməsindən, müəyyən maliyə çatışmazlığından sahəni artırma bilmir.Xəstəlik və zərərvericilərlə mübarizə apara bilmir.Kəntdə qeyd olunan təlimlərə, aqronom məsləhətinə, yeni texnologiyalara ehtiyac vardır.Fermerin əsas məqsədi tərəvəz əkinçiliyi ilə əlaqədar biznesini genişləndirməkdir.

Ad, soyad	Cəmi sahə (ha)	Tərəvəz əkilən sahə (ha)	Əkilən tərəvəzin adı
Şahbazov İslam	4.5	0.3	Bibər

Əkdirdi 0.3 ha sahədən 2 ton məhsul götürür.

4. Əmrəliyeva Afət- istifadəsində 1.20 ha torpaq sahəsi vardır. Bu torpağın hamısı şəxsi pay torpağıdır.0.2 ha sahədə biznes məqsədi ilə pomidor əkir.Qalan torpaqda qeyri tərəvəz bitkiləri əkilir.Becərmə zamanı heç kimdən məsləhət almır, öz bildiyi kimi becərir.Yeni texnologiyalara münasibəti müsbətdir, lakin bu sahədə məlumatı az və maliyyəsi çatmır.Xəstəliklə mübarizədə çətinlikləri vardır.Ekoloji əkinçiliyə maraqlıdır.Aqronom məsləhətinə böyük ehtiyacı vardır.Maraqlandığı təlim mövzuları 12 bənddə nəzərdə tutulan bütün təlimlərə (yalnız məhsulun çeşidlənməsi və qablaşdırılmasından başqa) və torpaq analizlərinin aparılmasının vacib ehtiyac olduğunu qeyd edir. Yaxşı olar ki, layihə tərəfindən müəyyən maliyə yaxud texniki dəstək də olunsun.

Ad, soyad	Cəmi sahə (ha)	Tərəvəz əkilən sahə (ha)	Əkilən tərəvəzin adı
Əmrəliyeva Afət	1.20	0.2	pomidor

Əkilən 20 sotdan -2 ton məhsul əldə edir.

5. Qocayev Kamil - istifadəsində 5.0 ha torpaq sahəsi vardır. Bu torpağın 1.33 ha şəxsi, 3.67 ha icarədir.Sahədə biznes məqsədi ilə 0.3 ha bibər və pomidor bitkiləri əkilir.Əsas problemi işçi çatışmazlığı və bazarda satışla bağlıdır.Becərmədə sorğunun 12.bəndində göstərilən bütün təlimlərə (budama və formavermə, məhsulun çeşidlənməsindən başqa) vaxtaşırı aqronom məsləhətinə,maliyyə dəstəyinə, texniki təminata daha çox ehtiyac olduğunu qeyd edir.Fermer gələcəkdə daha çox əkin etməklə bu sahədə öz biznesini genişləndirməyi planlaşdırır.Lakin suyun qıtlığı, becərmə ilə bağlı problemlərin olması, aqronom çatışmazlığı, maliyə çatışmazlığı inkişafa mane olur.Məsləhəti dərman satanlardan aldığını qeyd edir.Torpağı analiz etdirmir, növbəli əkin tətbiq edir.

Ad, soyad	Cəmi sahə (ha)	Tərəvəz əkilən sahə(ha)	Əkilən tərəvəzin adı

Qocayev Kamil	5.0	0.3	Bibər-15 sot, pomidor-15 sot

15 sot sahədən -2.5 ton bibər,1.5 ton pomidor alır.

6. Məmmədova Səyad - istifadəsində 1.8 ha torpaq sahəsi var.İstifadə etdiyi torpaq sahəsinin 0.8 ha şəxsi,1.0 ha icarədir.Bu torpağın 0.3 ha sahəsində biznes məqsədli tərəvəz əkir.10 sot Pomidor, 10 sot Kartof və 10 sot Badımcan əkir.Qalan sahədə yonca və taxıl əkini altındadır.Nəzəri biliyi zəif olduğu üçün yeni becərmə texnologiyaları haqqında məlumatsızdır. Bütün təlimlərə və aqronom məsləhətinə ehtiyac olduğunu qeyd edir.Becərmə ilə əlaqədar məsləhəti dərman stanolardan aldığını bildirir.Maddi ehtiyacı olduğuna və kənddə su çatışmazlığına görə öz təsərrüfatını genişləndirə bilmir. Əsas məqsədi maliyyə imkanı olsa tərəvəz əkinini artırmaqla biznesini genişləndirməkdir.Yeni becərmə üsulundan istifadə etmək üçün nəzəri biliyi və maliyyəsi çatmır.Əkinin əvvəlindən sonuna kimi vaxtaşırı aqronom məsləhətinə ehtiyac vardır.

Ad, soyad	Cəmi sahə (ha)	Tərəvəz əkilən sahə (ha)	Əkilən tərəvəzin adı
Məmmədova Səyad	1.8	0.3	Pomidor-10 sot Kartof – 10 sot Badımcan – 10 sot

0.3 ha tərəvəz sahəsindən 600 kq- pomidor,250 kq kartof və 750 kq bibər əldə edir.

7. Aslanova Pakizə - istifadəsində 2.7 ha torpaq sahəsi vardır. Bu torpağın hamısı şəxsi pay torpağıdır.0.25 ha sahədə biznes məqsədli tərəvəz bitkiləri (pomidor – 15 sot, badımcan – 10 sot) əkilir.Əsas problemləri aqronomik qaydaları tam bilməməsi, bazar çətinlikləri və xəstəlik zərərvericilərlə mübarizə, yeni texnologiyalar haqqında məlumatın az olması, su və işçi çatışmazlığı,aqronom məsləhət xidmətinin olmaması,torpağın keyfiyyətdən düşməsi, texnika çatışmazlığı və baha olması,gübrə və dərmanlardan düzgün istifadə edə bilməməsi kimi çətinliklər biznesin inkişafına mane olan səbəblərdir.Maddi imkanını artırmaq üçün maliyyə və texniki dəstəyə ehtiyacı vardır.Becərmə ilə bağlı məsləhəti dərman satanlardan, qonşulardan alır. Aqronom məsləhəti olarsa torpaqdan yaxşı istifadə etməklə daha çox məhsul götürmək olar.

Ad, soyad	Cəmi sahə (ha)	Tərəvəz əkilən sahə (ha)	Əkilən tərəvəzin adı
Aslanova Pakizə	2.7	0.25	Pomidor-15 sot, badımcan – 10 sot

0.25 ha sahədən 1.5 ton pomidor, 700 kq badımcan alır.

8. Allahverdiyeva Manya - istifadəsində 6.5 ha torpaq sahəsi var.İstifadə etdiyi torpaq sahəsinin 1.36 ha şəxsi, 5.14 ha icarədir.Bu torpağın 1.0 ha-da biznes məqsədilə tərəvəz soğan, yemiş və pomidor əkilir.Qalan torpaq sahəsində yonca və taxıl bitkiləri əkir.Becərmədə ənənəvi üsuldən istifadə etsə də müasir texnologiyalara da münasibəti müsbətdir.Becərmədə öz təcrübəsindən və dərman satanların məsləhətindən istifadə edir.Belə bilgiler az faydalıdır.Kəndin su, işçi, texnika çatışmazlığı, gübrə və dərmanların baha olması, məsləhətçi aqronomun olmaması müəyyən problemlər yaradır. Xəstəliklə, zərərverici ilə mübarizə üçün dərmanlar keyfiyyətsizdir.Mübarizə apara bilmirik, dərman satandan soruşuruq.Maddi imkanım olsa damcı suvarma edərdim ki, suya qənaət olunsun.

Ad, soyad	Cəmi sahə (ha)	Tərəvəz əkilən sahə (ha)	Əkilən tərəvəzin adı
Allahverdiyeva Manya	6.5	1.0	Soğan0.4ha, yemiş-0.3 ha, pomidor-0.3 ha

1 ha sahədən –yemiş 1 ton,pomidor -600 kq,soğan toxumluq – 40 kq.

9. Bayramov Namik - istifadəsində 5 ha torpaq sahəsi var.İstifadə etdiyi torpaq hamısı şəxsidir.Bu torpağın 1.10 ha sahədə biznes məqsədi ilə müxtəlif tərəvəz bitkiləri 0.6 ha – kartof, 0.4 ha - pomidor, 0.10 ha – badımcın becərir.Becərmədə ənənəvi üsuldən istifadə etsə də müasir texnologiyalara da münasibəti müsbətdir.Bütün təlimlərə ehtiyacı olduğunu qeyd edir.Becərmədəheç kimdən məsləhət almır öz təcrübəsinə əsasən becərir.Torpağı analiz etdirmir,ehtiyac yoxdur.Növbəli əkin sistemini bilir, ancaq tətbiq etmir.Xəstəlik və zərərvericilərlə öz bildiyi kimi mübarizə aparır.Yenə də aqronom mütəxəssisə ehtiyac olduğunu qeyd edir.

Ad, soyad	Cəmi sahə(ha)	Tərəvəz əkilən sahə(ha)	Əkilən tərəvəzin adı
Bayramov Namik	5.0	1.10	Kartof – 0.6 ha Pomidor-0.4 ha Badımcın-0.1ha

Əkilən sahədən kartof-3 ton, pomidor-8 ton,badımcın -300 kq

10. Paşayeva Rəsmiyyə - istifadəsində 2.0 ha torpaq sahəsi var.İstifadə etdiyi torpağın hamısı şəxsidir.Bu torpağın 0.25 ha sahədə biznes məqsədli müxtəlif tərəvəz bitkiləri becərir.Kartof- 10 sot, pomidor- 10 sot, göyərti – 5 sot.Qalan torpaq taxıl və yonca əkini altındadır.Tərəvəz becərmədə ənənəvi üsuldən istifadə olunur.Müasir texnologiyalara da münasibəti müsbətdir.Torpağın əkin qabağı hazırlanması,şitilin hazırlanması və əkini,gübrələm,damcı suvarma,xəstəlik və zərərvericilər,məhsulun satışının təşkili və s

qeyd olunan bütün təlimlərə və vaxtaşırı məsləhət verəcək güclü aqronom məsləhətinə ehtiyac vardır.Becərmə ilə əlaqədar məsləhəti tanıdığı aqronomlardan və dərman satanlardan alır.Xəstəlik və zərərvericilərlə bağlı heç bir bilgisinin olmadığını qeyd edir.Layihənin maliyyə və texniki dəstəyinə ehtiyacı vardır.

Ad, soyad	Cəmi sahə(ha)	Tərəvəz əkilən sahə (ha)	Əkilən tərəvəzin adı
Paşayeva Rəsmiyə	2.0	0.25	Kartof-10 sot Pomidor-10 sot Göyerti-5 sot

Əkin sahəsindən Katrof-300 kq,Pomidor-200 kq, Göyerti – 1000 dəstə.

11. Əhmədova Nərmənə-- istifadəsində 0.42 ha torpaq sahəsi var.İstifadə etdiyi torpaq hamısı şəxsidir.Bu torpağın 0.42 ha hamısını biznes məqsədli pomidor əkir.Müasir damcılarla suvarma texnologiyasından istifadə edir. Torpağı analiz etdirir.Torpağın əkin qabağı hazırlanması,gübrələmə,xəstəlik və zərərvericilərə qarşı mübarizə,məhsulun satışının təşkili mövzularına aid təlimlərə və aqronom məsləhətinə ehtiyac vardır.

Ad, soyad	Cəmi sahə (ha)	Tərəvəz əkilən sahə (ha)	Əkilən tərəvəzin adı
Əhmədova Nərmənə	0.42	0.42	pomidor

0.42 ha sahədən -30 ton məhsul alır

Nəticə.Goranboy rayonu Boluslu kəndi coğrafi – iqtisadi baxımdan çox əlverişli ərazidə yerləşir.Rayon mərkəzindən və Bakı – Qazax yolunun yaxınlığında olmaqla Gəncə və Bakı şəhərlərinə gediş çox asandır.Məhsulun bazara vaxtında tez çatdırılması və satış imkanları genişdir.Bununla yanaşı kənddə su çatışmazlığı,torpaqdan səmərəli istifadə olunmaması, xəstəlik və zərərvericilərlə mübarizə tədbirlərinin zəif olması, dərman və gübrələrin keyfiyyətsiz və yetərinə olmaması,maddi imkanlarının zəif olması,müasir texnologiyalardan əksəriyyətinin məlumatsızlığı,aqronom məsləhətinə ehtiyac olduğu zaman aqronomun olmaması sonda fermerin məhsul itkisinə gətirib çıxarır.

Təklif –Kənddə əkilən tərəvəz bitkilərinin genişləndirilməsinə nail olmaq üçün sorğuda qeyd olunmuş təlim mövzuları maarifləndirmə məqsədilə keçirilsin.Əkin qabağı məsləhətlər verilməklə aqronom tərəfindən əkinə mütamadi nəzarət olunsun.Bir təsərrüfatda layihə tərəfindən maliyyələşməklə nümunəvi nümayiş sahəsi yaradılsın.Damcılarla suvarma sisteminə keçilərsə işin asanlaşması və suya qənaət olmaqla yüksək məhsul əldə etmək olar.Bu digər fermerlərin də marağının artmasına səbəb olar.

Bərdə rayonu Böyük Göyüslü kəndi

Kənd Bərdə rayonunun şərq hissəsində rayon mərkəzindən 15 km, Cənub-Qərb magistral yolundan 6 kilometr məsafədə olmaqla coğrafi və iqtisadi baxımdan əlverişli ərazidə yerləşir. Kənd əhalisi ənənəvi tərəvəzçiliklə qədimdən məşğul olmaqla müəyyən təcrübəyə malikdir. Kəndin əsas məşğuliyyəti tərəvəzçilik, taxılçılıq, yonca, pambıqçılıq və bağçılıqdır. Əhalinin əsası biznes məqsədli tərəvəzçiliklə məşğul olmaqla daha geniş ərazilərdə tərəvəz becərməyə maraqlıdırlar. Bu baxımdan GİZ əməkdaşları tərəfindən seçilmiş 9 nəfər fermer qrup üzvləri ilə görüş keçirdim. Qrup üzvləri 4 nəfər qadın, 5 nəfər kişidən ibarət tərəvəzçiliklə məşğul olan təcrübəli və həvəskar insanlardır.

1. Əhmədov Abdulla- istifadəsində 4.0 ha ümumi torpaq sahəsi var. Bu torpağın hamısı şəxsi pay torpağıdır.

Bu torpağın 1.5 ha sahəsində biznes məqsədi ilə müxtəlif tərəvəz bitkiləri əkir. 1 ha bibər, 0.5 ha pomidor, tərəvəzin yerində təkrar 1 ha kələm əkiləcəkdir. Əkin ilə əlaqədar məsləhəti dərman satanlardan alır. Xəstəlik və zərərvericilərlə bilgiləri çox zəifdir. Ənənəvi becərmədən istifadə edir. Əkin üçün dövlət subsidiyasının az olması özünün maddi imkanının olmaması gübrədən yetərinə istifadə edə bilməməsi kimi problemləri vardır. Fermerin fikrincə yaxşı olardı ki, layihə tərəfindən gübrə, dərman alınıb verilsin. Sorğunun 12 bəndində nəzərdə tutulan Əkin qabağı torpağın hazırlanması, damcı suvarma üsulu, xəstəlik və zərərvericilərlə mübarizə məhsulun satışının təşkili kimi mözullarda təlim keçilirdi. Aqronom çatmır ki, lazım olanda ondan məsləhət alınsın. Fermerin əsas məqsədi tərəvəz əkinçiliyi ilə əlaqədar biznesini genişləndirməkdir.

Yeni texnologiyalara münasibəti yaxşı olsa da maliyyə çatışmazlığına görə istifadə etmir.

Ad, soyad	Cəmi sahə	Tərəvəz əkilən sahə	Əkilən tərəvəzin adı
Əhmədov Abdulla	4.0	1.5	Bibər- 1ha Pomidor – 0.5 ha

Əkdiyi sahədən – 70 ton bibər, 3 ton pomidor məhsulu əldə edir.

2. Hüseynov Vaqif-istifadəsində 3.6 ha torpaq sahəsi vardır. Bu torpağın 3.0 ha şəxsi pay torpağı, 0.6 ha isə icarəyə götürdüyü torpaqdır. İcarə torpağında müxtəlif qeyri tərəvəz bitkiləri becərir.

2 ha şəxsi sahədə biznes məqsədi ilə 1 ha bibər və 1 ha -da kələm əkib becərir. Məsləhəti heç kimdən almır öz təcrübəsi əsasında becərir. Əsas problemləri damcı suvarma, Xəstəlik və zərərvericilər, Məhsulun satışının təşkili mözullarında təlimə ehtiyacı vardır. Ənənəvi becərməyə üstünlük verir. İmkan olanda yeni becərmə üsullarından istifadə etmək istəyir. Dövlət tərəfindən ayrılmış subsidiyaların ehtiyacı tam ödəmədiyini əlavə maliyyə dəstəyinə ehtiyac olduğunu qeyd edir. Aqronom məsləhətinə ehtiyac vardır. Yaxşı olar ki, layihə tərəfindən müəyyən maliyyə yaxud texniki dəstək də olunsun.

Ad, soyad	Cəmi sahə (ha)	Tərəvəz əkilən sahə (ha)	Əkilən tərəvəzin adı
Hüseynov Vaqif	3.6	2.0	Bibər-10 ha Kələm -1 ha

Hektardan məhsuldarlıq- Kələm -1 hektardan-35 ton,
Bibər – 1 hektardan 15 ton.

- 3. Vəliyeva Esmira-** istifadəsində 3.0 ha torpaq sahəsi vardır. Bu torpağın hamısı şəxsi pay torpağıdır.1.6 ha sahədə biznes məqsədi ilə 0.3 ha bibər, 1.0 ha kələm, 0.3 ha badımcan əkilir becərilir.Əsas problemi işçi, su, nəqliyyat, texniki çatışmazlıq və bazarda satışla bağlıdır.Becərmədə sorğunun 12.bəndində göstərilən təlimlərə ehtiyacı olduğunu qeyd edir.Məsləhəti lazım olduqda dərman satanlardan alır.Növbəli əkindən istifadə edir. Ənənəvi üsulda becərmə edir, ancaq yeni texnologiyaları da istəyir. Maliyyə imkanı olmadığından istifadə etmir. Layihə tərəfindən müəyyən maliyyə və texniki dəstək olsa yaxşı olar.Kəntdə aqronom məsləhətinə də böyük ehtiyac vardır.

Ad, soyad	Cəmi sahə(ha)	Tərəvəz əkilən sahə(ha)	Əkilən tərəvəzin adı
Vəliyeva Esmira	3.0	1.6	Bibər-0.3 ha Kələm-1 ha Badımcan-0.3 ha

Əkin sahəsindən 7 ton bibər,16 ton badımcan,30 ton kələm məhsulu alır.

- 4. Əhmədova Lütviyə** - istifadəsində 3.6 ha torpaq sahəsi var.İstifadə etdiyi torpaq hamısı şəxsidir.Bu torpağın 1.3 ha sahəsində biznes məqsədi ilə 1 ha kələm, 0.3 ha bibər əkilir.Tərəvəz becərmə ilə əlaqədar məsləhəti qonşulardan və dərman satanlardan alır ki, bu da az faydalı olur.Torpağın tərkibini yoxlatdırmır.Növbəli əkinin mahiyyətini başa düşür ancaq tətbiq etmir.Becərmə ilə əlaqədar əksər təlimlərə və aqronom məsləhətinə ehtiyac vardır.Ənənəvi becərmə üsulundan istifadə edir və ona da üstünlük verir.Xəstəlik və zərərvericilərlə mübarizə apara bilmir.

Ad, soyad	Cəmi sahə(ha)	Tərəvəz əkilən sahə(ha)	Əkilən tərəvəzin adı
Qurbanov Tahir	3.6	1.3	Kələm -1 ha Bibər-0.3 ha

Əkin sahəsindən kələm -30 ton, bibər-10 ton.

5. Əhmədov Azay - istifadəsində 3.5 ha torpaq sahəsi vardır. Bu torpağın hamısı şəxsi pay torpağıdır. Bu torpağın 2.5 ha sahəsində biznes məqsədli tərəvəz əkilir. Kələm 1.5 ha, bibər- 1 ha. Becərmə ilə əlaqədar məsləhəti 2.8 ha şəxsi pay torpağı, 1.3 ha isə icarəyə götürdüyü torpaqdır. İcarə torpağında müxtəlif qeyri tərəvəz bitkiləri yonca, taxıl becərir.

2.8 hatoxum dərman satanlardan alır. Belə məsləhətin qismən faydalı olduğunu qeyd edir. Kənddə su çatışmazlığı, texnika, işçi, aqronom məsləhətçi, satış, nəqliyyat və s. kimi problemlərin olması qeyd edilir. Şəxsi sahənin 0.3 ha -da soğan becərir. Torpağı heç vaxt yoxlatmır, məlumatı yoxdur. Növbəli əkin tətbiq edir. Əsas problemləri aqronomik qaydaları bilməməsi, bazar çətinlikləri və xəstəlik zərərvericilərlə mübarizədir. Sorğunun 12 bəndində nəzərdə tutulan təlimlərə və əsas da aqronom məsləhətlərinə ehtiyacı vardır. Xəstəliklərlə mübarizə apara bilmir. Əlavə təlimlərə ehtiyacı vardır.

Ad, soyad	Cəmi sahə(ha)	Tərəvəz əkilən sahə (ha)	Əkilən tərəvəzin adı
Əhmədov Azay	3.5	2.5	Kələm-1.5 ha
			Bibər- 1 ha

Əkin sahəsindən 1.5 ha Kələm sahəsindən 50 ton, 1 ha bibər sahəsindən – 45 ton məhsul alınır.

- 6. Hüseynova Zümrüd** - istifadəsində 7 ha ha torpaq sahəsi var. İstifadə etdiyi torpağın 4 ha şəxsi, 3 ha isə icarədir. 4 ha sahədə biznes məqsədli tərəvəz əkir. Kələm -3 hektar, bibər – 1 hektar. Becərmə ilə əlaqədar məsləhəti toxum dərman satanlardan alır ki, bunun da az faydalı olduğunu qeyd edir. Kənddə problemlər kifayət qədərdir. Əkin becərdiyi torpağı analiz etdirmir, təlimdən sonra planlaşdırır. Növbəli əkin tətbiq edir. Əkinin ənənəvi üsulla edir. Yeni texnologiyalara münasibəti müsbətdir, lakin məlumatsız olduğuna görə istifadə edə bilmir. Təlimlərlə bağlı bütün təlimlərə və əsasda aqronom məsləhətinə böyük ehtiyac vardır. Layihə tərəfindən müəyyən maliyyə, gübrə, dərman avadanlıq alınıb verilsə yaxşı olar.

Ad, soyad	Cəmi sahə(ha)	Tərəvəz əkilən sahə(ha)	Əkilən tərəvəzin adı
Hüseynova Zümrüd	7.0	4.0	Kələm-3 ha
			Bibər-1 ha

Əkin sahəsindən 1 ha kələm sahəsindən -40 ton, 1 ha bibər sahəsindən – 60 ton məhsul alınır.

- 7. Mustafayeva Bahar** - istifadəsində 3.0 ha torpaq sahəsi vardır. Sahə hamısı şəxsidir. 1.3 ha sahədə biznes məqsədi ilə 1 ha kələm, 0.3 ha bibər əkilir. Becərdiyi məhsul üçün məsləhəti qonşulardan və dərman satanlardan alır ki, bunu da az faydalı olduğunu qeyd

edir.Kəntdə su, texnika, işçi, satış, nəqliyyat , məsləhət ediləcək aqronom çatmır.Torpaq analizi etdirməmişəm indən sonra planlaşdırıram.Növbəli əkin tətbiq edirəm.Bütün qeyd olunan təlimlərə və aqronom məsləhətinə ehtiyac var.xəstəlik və zərərvericilərlə mübarizə apara bilmir.Ənənəvi üsulla becərmə aparır, yeni texnologiyaları bəyənir. İmkansızlıqdan istifadə edə bilmir. Layihənin dəstəyinə ehtiyac olduğunu qeyd edir.Gübrə, dərman, müəyyən avadanlıqlar alınsa daha sürətli inkişafa nail ola bilərik.

Ad, soyad	Cəmi sahə(ha)	Tərəvəz əkilən sahə(ha)	Əkilən tərəvəzin adı
Mustafayeva Bahar	3.0	1.3	Bibər-0.3 ha Kələm-1 ha

0.3 ha sahədən 20 ton bibər, 1.0 ha sahədən 40 ton kələm məhsulu əldə edir.

8. **Sadiqov Ədalət** - istifadəsində 2.9 ha torpaq sahəsi vardır.Bu sahənin hamısı şəxsidir.Bu torpaq sahəsinin 20 sotunda ailə üzvlərinin tələbatını ödəmək və biznes üçün bibər əkilir.Becərmə ilə əlaqədar məsləhəti heç kimdən almır.faydasız sayır.Əsas çatışmazlıqlar texnika, işçi, məsləhət xidməti aqronom olmaması.Torpağı analiz etməyi istəmir.Ənənəvi üsulla becərməyə üstünlük verir.Təlimlərdən yalnız 12 bənddə nəzərdə tutulan 1,2,3 və 5 təlimlərə ehtiyacı olduğunu qeyd edir.Əkin vaxtı aqronom olsa ondan məsləhət alınsa yaxşı olar.

Ad, soyad	Cəmi sahə(ha)	Tərəvəz əkilən sahə (ha)	Əkilən tərəvəzin adı
Sadiqov Ədalət	2.9	0.2	Bibər-0.2 ha

0.2 ha sahədən 4 ton bibər əldə edir.

9. **Aliyev Natiq**- istifadəsində 3.0 ha torpaq sahəsi vardır. Torpağın hamısı şəxsidir. Bu torpağın 0.5 ha sahəsində biznes məqsədi ilə qarpız əkir. Becərmə ilə əlaqədar məsləhəti toxum dərman satanlardan alır. Torpağı yoxlatdırmır, lakin indən sonra yoxlatmağı planlaşdırır.Növbəli əkindən istifadə edir.Ənənəvi becərmədən istifadə edir. Yeni becərmə üsullarına da maraqlıdır.Xəstəlik və zərərvericilərlə mübarizə apara bilmir.Sahəni artırmağa maraqlıdır. Aqronom məsləhətinə və sorğuda qeyd olunan təlimlərin keçirilməsinə daimi ehtiyac olduğunu bildirir.Əgər qeyd olunan təlimlər keçilərsə və daimi aqronomla təmin olunarsa məhsul istehsalında heç bir çətinlik olmaz.da heç bir problem olmaz.

Ad, soyad	Cəmi sahə(ha)	Tərəvəz əkilən sahə(ha)	Əkilən tərəvəzin adı
Aliyev Natiq	3.0	0.5	qarpız

--	--	--	--

0.5 ha sahədən 40 ton məhsul əldə olunur.

Nəticə. Aparılan sorğunun nəticələrindən aydın olur ki, tərəvəz becərilməsi bu kənd üçün ənənəvi və gəlirli bir sahədir. İnsanlarda bu peşəyə maraq olsa da becərmə işlərində əsaslı çətinliklərlə qarşılaşırlar. Bu çətinliklərin bir qismi maliyyə ilə bağlı olsa da əksəriyyəti düzgün becərmə işlərini bilmədiklərindən yaranır. Kənddə aqronom məsləhətinə, qeyd olunan təlimlərə böyük ehtiyac vardır. Əkin zamanı torpağın hazırlanmasından məhsul yığımına qədər olan dövrdə yanlış addımlar atılır. Gübrə və dərmandan istifadə qaydalarını, vaxtını, normalarını bilmirlər. Bu işləri əsasən dərman satanlardan soruşurlar. Onlar mütəxəssis olmadıqlarından düzgün məlumat verə bilmirlər.

Fermerlərin əksəriyyətinin təklifi Layihə tərəfindən onlara müəyyən maliyyə, gübrə, dərman və yaxud damcı suvarma sisteminin alınıb quraşdırılması kimi dəstəyin olmasını istəyirlər.

Təklif edirəm qruplarla vaxtaşırı məsləhət maarifləndirmə işləri aparılsın. Onlara yeni becərmə texnologiyaları haqqında ətraflı məlumatlar verilməklə maddi dəstək olunsun. Ehtiyac olan təlimlərin keçirilməsi onların inkişafında müsbət nəticələr verir. Gübrə və dərmanlardan istifadə normadan qat-qat çoxdur.

Ekoloji kənd təsərrüfatı məhsullarının becərilməsi qaydaları haqqında xüsusi təlimlər keçirilsin.

Layihə tərəfindən müəyyən dəstəyin olması, nümunəvi nümunə sahəsi yaradılsa digər fermerlər də bundan bəhrələnmə bilirlər.

Bərdə rayonu Qarayusifli kəndi

Kənd Bərdə rayonunun mərkəzindən 9 km, Cənub- Qərb magistral yolundan 1 km məsafədə olmaqla rayonun şərq hissəsində yerləşir. Kəndin bitkiçilik iqtisadiyyatı əsasən tərəvəz, bostan, taxıl, yonca, pambıq və bağçılıqdır. Biznes məqsədli tərəvəz əkini üçün kəndin geniş potensial imkanları var. Kənddə aparılan ilk görüşdə məlum oldu ki, əhəlinin əksəriyyəti tərəvəz becərir və geniş sahələrdə becərməyə də maraqlıdırlar.

İlk görüş zamanı 15 nəfər görüşə qatılmış, sonra onlardan 3 nəfər növbəti görüşlərdə iştirak etsələr də layihənin kriteriyalarına uyğun gəlmədiyinə görə çıxarılmışdır. 3 nəfər isə eyni ailənin üzvü olduqları üçün çıxarılması tövsiyyə olunur. Qrupun bütün üzvlərinin bizneslə məşğul olmaq üçün yetərinə torpaq imkanları vardır. Qrup üzvlərinin yeni texnologiyalara münasibəti də müsbətdir.

1. Qurbanov Tahir- istifadəsində 4.29 ha ümumi torpaq sahəsi var. Bu torpağın 2.29 ha şəxsi pay torpağı, 2 ha isə icarəyə götürdüyü torpaqdır. İcarə torpağında müxtəlif yem və taxıl bitkiləri becərir.

2.29 ha şəxsi torpağında soğan əkini ilə məşğuldur. Sorğu zamanı etdiyi işləri tam bacarıram desə də sonda aqrotexniki becərmə işlərini düzgün aparmadığı aşkarlandı. Sorğunun 12 bəndində nəzərdə tutulan bütün təlimlərə ehtiyacı vardır. Fermerin əsas məqsədi tərəvəz əkinçiliyi ilə əlaqədar biznesini genişləndirməkdir.

Yeni texnologiyalara münasibəti yaxşı olsa da maliyyə çatışmazlığına görə istifadə etmir. Məsləhəti öz təcrübəsi və gübrə- dərman satanlardan alır. Aqronom məsləhətinə çox ehtiyac var, lakin əsas maliyyə dəstəyi olmalıdır.

Ad, soyad	Cəmi sahə (ha)	Tərəvəz əkilən sahə (ha)	Əkilən tərəvəzin adı
Qurbanov Tahir	4.29	2.29	soğan

Əkdirdi 2.29 ha sahədən 90 ton məhsul götürür.

2. Maqsudov Abdulla-istifadəsində 4.20 ha torpaq sahəsi vardır. Bu torpağın 3.64 ha şəxsi pay torpağı, 0.56 ha isə icarəyə götürdüyü torpaqdır. İcarə torpağında müxtəlif qeyri tərəvəz bitkiləri becərir.

3.64 ha şəxsi sahəsində biznes məqsədi ilə 1 ha -da kələm, 1.6 ha sahədə soğan becərir. Əsas problemləri əkin qabağı torpağın hazırlanması, Tərəvəz əkini üçün şitilin hazırlanması, Xəstəlik və zərərvericilər, Məhsulun satışının təşkili mövzularında təlimə ehtiyacı vardır. Ənənəvi becərməyə üstünlük verir. İmkan olanda yeni becərmə üsullarından istifadə etmək istəyir. Dövlət tərəfindən ayrılmış subsidiyaların ehtiyacı tam ödəmədiyini əlavə maliyyə dəstəyinə ehtiyac olduğunu qeyd edir. Aqronom məsləhətinə ehtiyac vardır. Yaxşı olar ki, layihə tərəfindən müəyyən maliyyə yaxud texniki dəstək də olunsun.

Ad, soyad	Cəmi sahə (ha)	Tərəvəz əkilən sahə (ha)	Əkilən tərəvəzin adı
Maqsudov Abdulla	4.20	2.6	Soğan-1.6 ha Kələm -1 ha

Hektardan məhsuldarlıq- Kələm -1 hektardan-60 ton,
Soğan – 1,6 hektardan 80 ton.

3. Mikayılov Nazim - istifadəsində 2.37 ha torpaq sahəsi vardır. Bu torpağın hamısı şəxsi pay torpağıdır. Sahədə biznes məqsədi ilə 1 ha kələm, 1.37 ha soğan əkir. Əsas problemi işçi çatışmazlığı və bazarda satışla bağlıdır. Becərmədə sorğunun 12.bəndində göstərilən bütün təlimlərə ehtiyacı olduğunu, vaxtaşırı aqronom məsləhətinə, maliyyə dəstəyinə, texniki təminata daha çox ehtiyac olduğunu qeyd edir. Fermer gələcəkdə daha çox əkin etməklə bu sahədə öz biznesini genişləndirməyi planlaşdırır.

Ad, soyad	Cəmi sahə (ha)	Tərəvəz əkilən sahə(ha)	Əkilən tərəvəzin adı
-----------	-----------------	--------------------------	----------------------

Mikayılov Nazim	2.37	2.37	Soğan-1.37ha
			Kələm – 1,0 ha

1 ha sahədən -40 ton kələm, 1.37 ha sahədən 90 ton soğan götürür.

4. Şəfiyeva Rəqibə - istifadəsində 2.30 ha torpaq sahəsi var.İstifadə etdiyi torpaq hamısı şəxsidir.Bu torpağın 0.3 ha sahəsində tərəvəz (soğan) əkir.0.8 ha taxıl, 1.2 ha isə yonca əkini altındadır.Nəzəri biliyi zəif olduğu üçün yeni becərmə texnologiyaları haqqında məlumatsızdır. Bütün təlimlərə və aqronom məsləhətinə ehtiyac olduğunu qeyd edir.Becərmə ilə əlaqədar məsləhəti qonşulardan, dərman stanlardan aldığını bildirir.Maddi ehtiyacı olduğuna görə öz təsərrüfatını genişləndirə bilmir. Əsas məqsədi maliyyə imkanı olsa tərəvəz əkinini artırmaqla biznes yönümlü iş görməkdir.

Ad, soyad	Cəmi sahə (ha)	Tərəvəz əkilən sahə (ha)	Əkilən tərəvəzin adı
Şəfiyeva Rəfiqə	2.30	0.3	soğan

0.3 ha tərəvəz sahəsindən 30000 (otuz min) dəstə soğan götürür.

5. Xəlilova Ayişə - istifadəsində 4,10 ha torpaq sahəsi vardır. Bu torpağın 2.8 ha şəxsi pay torpağı, 1.3 ha isə icarəyə götürdüyü torpaqdır.İcarə torpağında müxtəlif qeyri tərəvəz bitkiləri yonca, taxıl becərir.
2.8 ha şəxsi sahənin 0.3 ha -da soğan becərir.Əsas problemləri aqronomik qaydaları bilməməsi, bazar çətinlikləri və xəstəlik zərərvericilərlə mübarizədir. Sorğunun 12 bəndində nəzərdə tutulan təlimlərə və əlavə aqronom məsləhətlərinə ehtiyacı vardır.Yeni texnologiyalara münasibəti müsbətdir, maddi çətinliyə görə istifadə edə bilmir.Becərdiyi sahə biznes yönümlüdür.Maddi imkanını artırmaq üçün maliyyə və texniki dəstəyə ehtiyacı vardır.Becərmə ilə bağlı məsləhəti dərman satanlardan, qonşulardan alır. Aqronom məsləhəti olarsa torpaqdan yaxşı istifadə etməklə daha çox məhsul götürmək olar.

6.Ad, soyad	Cəmi sahə (ha)	Tərəvəz əkilən sahə (ha)	Əkilən tərəvəzin adı
Xəlilova Ayişə	4.10	0.3	soğan

0.3 ha sahədən 10000 (on min) dəstə soğan götürür.

6. Xəlilzadə Günay - istifadəsində 2.66 ha torpaq sahəsi var.İstifadə etdiyi torpaq hamısı şəxsidir.Bu torpağın 1.0 ha-da biznes məqsədilə tərəvəz soğan əkir.Qalan torpaq sahəsində yonca və taxıl bitkiləri əkir.Becərmədə ənənəvi üsuldan istifadə etsə də müasir texnologiyalara da münasibəti

müsbətdir. Bütün təlimlərə ehtiyacı olduğunu, maddi və texniki dəstəyə ən vacibi yaxşı aqronom məsləhətinə böyük ehtiyac vardır. Xəstəliklə, zərərverici ilə mübarizə üçün dərmanlar keyfiyyətsizdir. Mübarizə apara bilmirik, dərman satandan soruşuruq. Su, texnika çatmır. Maddi imkanım olsa damcı suvarma edərdim ki, suya qənaət olunsun. qeyd edir.

Ad, soyad	Cəmi sahə (ha)	Tərəvəz əkilən sahə (ha)	Əkilən tərəvəzin adı
Xəlilzadə Günay	2.66	1.0	soğan

1 ha sahədən -40000 (qırx min) dəstə soğan əldə edir.

7. Şəfiyeva Arzu - istifadəsində 1.5 ha torpaq sahəsi var. İstifadə etdiyi torpaq hamısı şəxsidir. Bu torpağın 1.0 ha – da biznes məqsədilə tərəvəz soğan əkir. Becərmədə ənənəvi üsuldən istifadə etsə də müasir texnologiyalara da münasibəti müsbətdir. Əkində bütünlüklə problemlərlə üzləşir. Sorğuda nəzərdə tutulan bütün təlimlərə, vaxtaşırı aqronom məsləhətinə, xəstəlik və zərərvericilərlə mübarizədə məsləhətlərə ehtiyac vardır. Müasir becərmə sistemləri haqqında məlumatsız olsa da təlimdən sonra istifadə etmək istəyi olduğunu bildirdi. Məsləhəti toxum dərman satanlardan alır. Nəticələrdən razı deyildir. Məhsuldarlıq da onu qane etmir, lakin əkməyə məcburdur. Özünün maddi imkanı olsa daha geniş sahələrdə əkin aparmaq istəyir. Eyni zamanda maliyyə və texniki dəstəyə ehtiyacı vardır.

Ad, soyad	Cəmi sahə (ha)	Tərəvəz əkilən sahə (ha)	Əkilən tərəvəzin adı
Şəfiyeva Arzu	1.5	1.0	soğan

1 ha sahədən 30 ton məhsul alır.

8 Xəlilov Rövşən - istifadəsində 2.55 ha torpaq sahəsi var. İstifadə etdiyi torpağın 1.55 ha şəxsi, 1 ha icarədir. Bu torpağın 0.5 ha biznes məqsədi ilə müxtəlif tərəvəz-kişniş, soğan, şüyüd əkir. Qalan torpaq sahəsinin 1 ha, yonca, 0.5 ha buğda, 0.55 ha pambıq əkini altındadır. Becərmədə ənənəvi üsuldən istifadə olunur. Müasir texnologiyalara da münasibəti müsbətdir. Torpağın əkin qabağı hazırlanması, şitilin hazırlanması və əkini, gübrələmə, damcı suvarma, xəstəlik və zərərvericilər, məhsulun satışının təşkili və güclü aqronom məsləhətinə ehtiyac vardır. Məsləhəti qardaşından və dərman satanlardan alır.

Ad, soyad	Cəmi sahə (ha)	Tərəvəz əkilən sahə (ha)	Əkilən tərəvəzin adı
Xəlilov Rövşən	2.55	0.5	Soğan-20 sot

			Kışniş-15 sot, şüyüd- 15 sot
--	--	--	---------------------------------

0.5 ha sahədən-32000 dəstə soğan, 2000 dəstə şüyüd,1500 dəstə şüyüd əldə edir.

9 Xəlilov Rafiq - istifadəsində 2.66 ha torpaq sahəsi var.İstifadə etdiyi torpaq hamısı şəxsidir.Bu torpağın 0.66 ha biznes məqsədi ilə tərəvəz soğan əkir.Qalan torpağa 1 ha yonca, 1 ha buğda əkir. Torpağın əkin qabağı hazırlanması,şitilin hazırlanması və əkini,gübrələmə,damcı suvarma,xəstəlik və zərərvericilər,məhsulun satışının təşkili və aqronom məsləhətinə ehtiyac vardır.Məsləhəti qonşulardan,qohumdan, dərman gübrə satanlardan alır.Belə məsləhətin faydası çox az olur. Əlavə məsləhət xidmətinə və yaxşı aqronoma ehtiyac vardır.Layihə tərəfindən gübrə, dərman, texniki avadanlıqlar olsa yaxşı olar.Müasir texnologiyalardan məlumatım az olduğu və maliyəm çatmadığına görə istifadə etmərəm.

Ad, soyad	Cəmi sahə (ha)	Tərəvəz əkilən sahə (ha)	Əkilən tərəvəzin adı
Xəlilov Rafiq	2.66	0.66	soğan

0.66 ha sahədən 50000 (əlli min) dəstə soğan əldə edir.

10 Abdullayev Məzahir - istifadəsində 2.4 ha torpaq sahəsi var.İstifadə etdiyi torpağın 0.4 ha şəxsi, 2 ha icarədir.Bu torpağın hamısında tərəvəz əkir. 2 ha-da əsasən biznes üçün soğan, 0.4 ha qarışıq tərəvəzlər ailə ehtiyacını ödəmək və artıq olanın satmaq məqsədi ilə -lobya, kartof,pomidor, qarğıdalı əkir. Torpağın əkin qabağı hazırlanması,şitilin hazırlanması və əkini,gübrələmə,damcı suvarma,xəstəlik və zərərvericilər,məhsulun satışının təşkili təlimlərinə və aqronom məsləhətinə ehtiyac vardır.Məsləhəti əsasən qonşulardan, dərman satanlardan alır və öz biliyindən istifadə edir.Ənənəvi becərməyə üstünlük verir.Yeni texnologiyalar haqqında məlumatı yoxdur ona görə də istifadə etmir.

Ad, soyad	Cəmi sahə (ha)	Tərəvəz əkilən sahə (ha)	Əkilən tərəvəzin adı
Abdullayev Məzahir	2.4	2.4	Soğan- 2 ha,
			0.4 ha lobyə, kartof, pomidor, qarğıdalı

Əkdirdi sahədən 48 ton soğan əldə edir. 0.4 ha sahədə əkdirdi tərəvəz öz ailə ehtiyaclarını ödəmək üçündür.

7.3.11 Cəbiyev Yadigar- istifadəsində 1.5 ha torpaq sahəsi var.İstifadə etdiyi torpaq hamısı şəxsidir.Bu torpağın 0.5 ha biznes məqsədli tərəvəz soğan əkir.Qalan torpağa 1

ha yonca əkir. Ənənəvi becərmədən istifadə edir, yeni texnologiyadan istifadə etməyə maraqlıdır. Maddi imkanı və maliyyə ehtiyacına görə istifadə etmir. Məsləhəti dərman satanlardan, qonşulardan alır. Əksər işlərdə təlimə ehtiyacı vardır. Torpağın əkin qabağı hazırlanması, şitilin hazırlanması və əkini, gübrələmə, damcı suvarma, xəstəlik və zərərvericilər, məhsulun satışının təşkili. Bu formada məsləhət alınması faydalı deyil. Aqronom məsləhətinə daimi ehtiyac vardır.

Ad, soyad	Cəmi sahə(ha)	Tərəvəz əkilən sahə (ha)	Əkilən tərəvəzin adı
Cəbiyev Yadigar	1.5	1.5	soğan

0.5 ha sahədən 20 ton məhsul əldə edir.

11 İsmayilov Mehman- istifadəsində 2.58 ha torpaq sahəsi vardır, hamısı şəxsidir. Bu torpağın 1 ha biznes məqsədli tərəvəz əkir. 0.5 ha soğan, 0.25 ha şüyüd, 0.25 ha kişniş. 1.58 ha qeri tərəvəz əkinləri altındadır. Məsləhəti tanışlardan alır ki, bunun da faydası qeyri- qənaətbəxşdir. Becərmə ilə bağlı bütün təlimlərə və əlavə daimi aqronom məsləhətinə ehtiyac vardır. Ənənəvi becərmədən istifadə edir, aqronom məsləhəti və qeyd olunan təlimlərin keçirilməsini istəyir. Yeni texnologiyalar haqqında məlumatsızdır. Təlimdən sonra yeni texnologiyalardan istifadə etmək istəyir, lakin bu sahədə təsrübəsi olmadığından layihədən yararlanmaq istəyir.

Ad, soyad	Cəmi sahə(ha)	Tərəvəz əkilən sahə (ha)	Əkilən tərəvəzin adı
İsmayilov Mehman	2.58	1.0	Soğan-0.5 ha Şüyüd -0.25 ha Kişniş – 0.25 ha

0.5 ha Soğan- 50.000 dəstə, şüyüd- 20.000 dəstə, kişniş -15.000 dəstə.

12 Həsənova Sevil – 1.3 ha istifadəsində torpaq sahəsi vardır. Torpağın hamısı şəxsidir. 0.3 ha sahədə biznes yönümlü tərəvəz bitkiləri becərir. 0.15 ha şüyüd, 0.15 ha kişniş. Əsas problemləri torpağın keyfiyyətsiz olması, məsləhət xidmətinin olmaması, aqronom çatışmazlığı, bazar çətinliyi. Məsləhəti toxum dərman satanlardan. Ənənəvi becərmə ilə becərir. Torpağı keyfiyyətdən düşür, məhsul az olur. Güclü aqronoma və maliyyə dəstəyinə ehtiyac vardır. Bundan əlavə inkişaf əlaqədar qeyd olunan bütün təlimlərin keçilməsini vacib olduğunu qeyd edir..

Ad, soyad	Cəmi sahə (ha)	Tərəvəz əkilən sahə (ha)	Əkilən tərəvəzin adı
Həsənova Sevil	1.3	0.3	Şüyüd-15 sot

			Kişniş-15 sot
--	--	--	---------------

0.15 ha sahədən şüyüd 5000 dəstə, 0.15 ha sahədən – 4000 dəstə kişniş.

13 Nəticə

Aparılan sorğunun nəticələrindən aydın olur ki, tərəvəz becərilməsi bu kənd üçün ənənəvi və gəlirli bir sahədir. İnsanlarda bu peşəyə maraq olsa da becərmə işlərində əsaslı çətinliklərlə qarşılaşırlar. Bu çətinliklərin bir qismi maliyyə ilə bağlı olsa da əksəriyyəti düzgün becərmə işlərini bilmədiklərindən yaranır. Kənddə aqronom məsləhətinə, böyük ehtiyac vardır. Əkin zamanı torpağın hazırlanmasından məhsul yığımına qədər olan dövrdə yanlış addımlar atılır. Gübrə və dərmandan istifadə qaydalarını, vaxtını, normalarını, xəstəlik və zərərvericilərə qarşı mübarizə tədbirlərini bilmirlər. Becərmə işlərinin yerinə yetirilməsi zamanı məsləhəti dərman satanlardan alırlar ki, onlarda bu sahənin mütəxəssisi deyillər. Yeni becərmə texnologiyalarından xəbərsizdirlər. İndiyə kimi heç kəs torpaq analizi aparmayıb. Bütün becərmə işləri kortəbii yerinə yetirilir.